

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. 19.

A^z FELS. R. CSÁSZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

Költ Bétsban Kedden Septembernek 2-ik napján,
1800-ik esztendőben.

Frantzia Respublikä.

Párisban egy olyan természet-visgáló társaság is vagyon, a' mely a' szüntelen való figyelmezés és észre-vételek által, az emberről való tudománynak nagyobb meg nagyobb gráditsra való emelésénn szorgalmatoskodik. Ez a' társaság a' következő kérdést hirdettette-ki közelébről a' jutalomért való meg felytésre: Egy vagy több még böltsökben fekvő kisdekre való figyelmezés és észre vételek által meg kell határozni, hogy az ő testi, ertelem béli, és erköltsi nevelkedések, mitsoda renddel essék napouként lassan-lassan? és hogy ezen elme béli tehetségekhez,

a' gyermekek körül forgó minden napi tárgyak, és személyek, mitsoda bé falyással lehetnek, és minémü mértékben segíthetik vagy akadályoztathatják azt? — A' fel tett jutalom, egy réz emlekeztető-pénz, és 600 Livra kész pénz.

Leg nagyobb gondját fordította a' Frantzia Országglózfék mostan arra, hogy Frantzia országnak el-hervadott tengeri virágzásat, ismét fellevenithesse, és ujj színbe öltöztethesse. Nem tsak Préfektusok és egyéb igazgató fő tisztek rendeltettek minden kikötő helyekben a' tengeri foglalatosságoknak minden ág-bogaira: hanem, egy, mint nagy tudománnyal ugy nagy nemzetjelműséggel készült tengeri libary-béli intézet is adattatott ki, a' mely szerént a' kikötő-helyekben és tenger-öblökben a' *matrozok* gyakoroltatnak. Minden hétenn három napok rendeltettek a' tángyerra való lövöldözésre; a' ki a' czélt meg-lövi, az nap két portzió eledelt kap. Az ágyukkal minden hétenn minden hajókon hatszor esik lövés, melynek alkalmatosságával az elsőtől fogva az utolsóig minden ember kéntelenítettik részt venni ezen gyakorlás béli munkából. A' *Korvette* nevü könnyü hajók között, egy, minden dél előtt és dél-után szélnek eresztett vitorlákkal evez a' partok körül, és tüzel a' rajta lévő néhány ágyukkal a' czél felé; a' mely *Korvettára* ekkor minden hajókról bizonyos számú ágyuzók rendeltetnek a' gyakoroltatás végett; a' czél, a' mely felé lövöldöznek, egy meg rongyollott vén hajó, mely a' kikötő-hely előtt áll; a' mely ágyuzó, a' czélt leg többször és jobban találja, 10 Livrát, a' mingyár utánna való pedig 5 Livrát kap jutalomul; a' mely hajóhoz azok az ágyuzók tartoznak, a' kik ilyen jutalmat nyernek, az nap egy zászlót szur fel az árbozfaja' tetejére, a' többek pedig

nem. Ezen gyakorlások közzé tartoznak továbbá, a' vitorláknak fel vonása és le botsatása, az arbotzfáknak le düjtetése és fel-állittatása, a' fájkáknak ki tétele és bé-ízedése, &c. Ezek minden hajókon egyfzersmind történnek a' komandó szóra; azonn a' hajónn, a' melyenna komandó szót a' legénység leg frissebben és jobban teljesítette, huz leg jobb legények kapnak az az nap' kettős portziót; a' linea béli rangiókát is minden nap' változtatják a' hajók, a' ízerént a' mint a' gyakorlásban magokat ki mutaták. Az uszásban is hasonló szorgalmatossággal gyakoroltatnak a' legények. Közönséges próbautasok tartatnak, melyeknek alkalmatossággal az olyan legények, a' kik leg meszszebb usznak, a' viz alatt leg fokább meg maradnak, és a' kik a' viz alatt valamely el-süjvedett hajóra egy deszkát fel szegeznek, 10 Livrát kapnak ajándékba.

Minden Frantzia kikötő hely béli Préfektusokhoz olyan tudósítást küldött a' Hadi Minister Párisból, hogy a' Frantzia Respublika és az Algieri Fejedelem között való békeffégnek praelimináris cikkelyei, már subscribáltattak.

Az Amerikai Követekkel még folynak Párisban a' békefféges alkudozások.

Maga a' Párisi *Moniteur*, az Officiális Ujjfág, írja, hogy még az Angliával lejendő békeség felől sem kétségeskednek a' Párisiak, az olta, miolta értékre esett, hogy az Anglusok már most, a' leg ujjabb telegraphusi jelentés szerént, még a' *Dünkircheni* és *Calaisi* kikötő helyeknek bé-zárva való tartatásokat is félbe szakasztották — „Hanem tsakugyan (ilyén meg-jegyzéft tefzen a' *Moniteur*), a' békeffég' helyre állásának Anglia és a' Frantzia Respublika között, leg nagyobb gátat tehetne még az attól való félelem, hogy Anglia majd, ha a' békeffég helyre állana, minden áru-portékait, melyekkel most az ő ma-

gazinumai dugva tele vagynak, Frantzia ország-
 ba szállítaná által, és azokat oltsón adván, en-
 nek minden kikötő helyeit azokkal tölténé tele;
 a' melyből a' fogna következni, hogy a' Fran-
 ztia Fábrikák, a' melyek abból a' Izerentsétlen
 állapotból, a' melybe őket a' *Calonne* és *Vergen-
 nes* Ministerek által Angliával kötött kereske-
 dés béti Alku ejtette vólt, alig kezdettek ki-
 menekedni, egészzen semmivé lennének; a' Frantzia
 kikötő helyekben lakó kereskedők, a' Frantzia
 Coloniákkal (az az, az ő szigetjeikkel, 's Améri-
 rikai és Napkeleti Indiai birtokaikkal) való ke-
 reskedéseket, a' mely már tsaknem egészzen el-
 nyúlhatna, nem állíthatnak, mivel-
 hogy minden magazinumjaik az Anglusok por-
 tékaiakkal töltődne meg, nem az ő magok colo-
 niáikból valókkal. Frantzia országnak az ilyen
 békességből semmi haszna nem fogna lenni, és
 tsegedesen kéntelenítetne szemlélni, hogy az ő
 kélz penze, miként foly ki fele ezer tsator-
 nákon idegen országra. Ezen veszélynek el-
 tavoztathatása végett igen erőssen meg fontólt
 utakonn és módok által szükség a' Frantzia Or-
 szágló széknek az Angliával való békességre kö-
 zelgetni: de a' mely utak és módok azonnal
 könnyebbek fognak lenni, mihelyest Európában
 a' szározonn való békesség helyre állítottótt. —
 (Itt eléggé ki-magyarázta a' *Moniteur* a' Frantzia
 Orzáglószék' gondolátját a' békesség iránt. Tsak
 ezt nem mondja a' békességért idő előtt lármá-
 zó Francziáknak: füzetek vagyon lállatok, sze-
 metek vagyon haljatok!)

Nagy Britanniai Birodalom.

A' *Londoni* polgárságnak ismét gyűlése esvén
 Jul. 30-dikánn a' városnak egyik rélzében, java-
 solta *Hodgson* Ur, hogy jó leszén a' békessé-

gért egy esedező levelet terjeszteni a' Király' elibe. *Dixon* Úr úgy ítélte, hogy a' *Hodgson*tól javasoltatott esedező levelet jó lelzen csak ilyen formába öltöztetni: — „A' békefég minden időben kedves dolog, kivált egy kereskedő nemzet előtt; annak meg-nyerésére azonközben nintsen jobb eszköz, mint az áthatatosság, egvesség, és a' Bétöltető Országlószékbe helyheztetett bizakodás.“ — *Mitsoda* végzodése volt az ő tanátskozásoknak, még ezt nem olvastuk.

Hogy az *Anglus* és *Dánus* Országlószékek között közelébről azért támadott egyenellenség, hogy a' *Dánusok* a' magok hajójokat az *Anglusok* által megkötött kikötőhelyekre, kikötőhelyekre igazítatlan légyen, meg tettzik innét, hogy a' *Balticum* tenger az *Anglus* hajók előtt még mind zárattatva vagyon, melyre nézve minden *Anglus* kikötő helyekbe olyan rendeléseket küldött *Aug. 9-dikén* az *Angliai* országlószék, hogy tovább való rendelésig a' *Balticum* tenger felé indulni akaró kereskedő hajók meg ne induljanak, ne hogy a' *Dánusoktól* meg árestáltattassanak.

Sőt egy kereskedő hajókból álló csoportnak, meg kellett volna már eddig érkezni ugyantsak a' *Balticum* tengerről, a' mely még eddig vízfzáz nem érkezvén, félelmet gerjesztett *Angliában* a' felől, hogy ezen tenger bé volna az *Északi* tengeri hatalmaságok által az *Anglus* hajók előtt zárattatva, mely ha így volna, ezeknek valamint oda bé évezni, ugy a' benn lévőeknek is onnét ki-evezni, a' környülállásoknak tovább meg-változásokig, nem lehetne. Látván egyéb aránt az *Anglus* kereskedők azt, hogy az ő Országlószékek minden útakat módokat el követ, hogy a' *Dániá*-val ki-ütött egyenellenséget barátságoson el tensesithesse, jó reménsséggel vagynak, és a' *Svéd*'s-*Orsz* kikötő-helyek felé még most is nem nagy felelemmel botsátják hajójukat. Leg alább

az *affecuratio*, ezen két birodalmaknak kikötő helyeik felé, még eddig csak két pro-Centót hágott. — Ide járúl meg az is, hogy a' Londonban lévő *Iralsberg* nevű Danus Követnek leg kisebb ellenmondás nélkül megengedte az Angliai Országglószék, hogy *Dealthoz*, a' hol az el fogattatott *Freya* nevű Dánus fregát és a' 6 kereskedő Danus hajók vannak, el-utazhasson, és ott maga a' történetnek minden környutatásait ki tudakolhassa.

D á n i a.

Koppenhágában ilyen Hir-adások adattattak. — „Az a tudósítás, hogy a' Dánus Fregát *Freya*, a' mely a' Kapitány *Krabbe* kormányozása alatt evezett, egy fokkal nagyobb Anglus tengeri erő által meg-támoztatott és el-fogattatott legyen, nem csak a' Kereskedők között, hanem közönségesen az egész publicumban nagy *sensatziót* okozott. Hadoagy *Glasz*, el küldetett innét Kurir fővel, hogy útját nagy sebességgel London felé folytatván, oda innét az Országgló széktől izenetet vigyen. Kapitány *Lilienschiöld* hasonló sebességgel küldetett-el *Péttersburg* felé, valamint szintén ágyuzó Oberster *Mecklenburg* is rendelést kapott, hogy útját a' *Kronbergi* erős várba vegye. Azonközben a' folyó Aug. 11 dikénn Lord *Whitworth*, mint Anglus rendkívül való Követ, ide érkezett: és már 12-dikben ugyan csak az Angliai Országglószéktől más Anglus Deputatus is érkezett meg ide Koppenhágába, olyan jelentésekkel, a' melyek a' fenn forgó kedvetlenségeknek el-tsendesítettődésekre czéloznak a' két Országok között.“ — (Ezek a' Dánus Udvari Hirdetmények, az Anglus Udvarr illetik).

Ugyan ezen Koppenhágai Udv. Uijszágban hirdettette ki a' Dánus országglószék valami más

Dánus kereskedő hajók állapotját, melyeket a' Frantzia hajók fogtanak volt el bizonyos idő előtt:

„A' *Flensburgi* kereskedő *Janse*'két hajói, (ugy mond) melyeket a' Frantzia préda hajók (*Caperek*) el fogtanak volt, az s' féle tengeri ragadományokat vizsgáló Frantzia Itélőszék által szabadon bocsátattak; hanem az ő el fogattatások miatt szenvedett kárvallásokat tsakugyan nem tartozik, ezen Itélőszék' Seutentziája szerént, megfordítani a' Frantzia prédáló hajó. A' mi ellenben a' Katharina nevű es ugyantsak a' Frantzia prédáló hajók által el-fogattatott Dánus hajóit illeti, *Kadixban* lévő Frantzia Consul, igazi és törvényes ragadománynak lenni ítélv volt, a' mingyár említett, e'-féle tengeri ragadományokat vizsgáló Itélőszék által, az akkori *Kadixi* Franczia Consulnak ítélete nem tsak egéltizen callátatott, hanem, 's-a' hajó nem tsak szabadon bocsátatott, hanem a' Frantzia prédáló hajó a' kár-vallását is megfordítani tartozik a' Dánus hajónak. — (Ezek a' Frantzia Respublikát illetik. Ez a' tengeri ragadományokat vizsgáló Frantzia Itélőszék is a' mostani Consularis Országglás forma alatt állott fel Párisban. A' miölta ez fel-állott, az ólta protestált a' Dánus Országglószék a' Dánus hajók' el fogattatásának igazságtalan volta ellen).

Azokért, a' kik ugy vélekednek, hogy a' ló-val és ménes-tartással való gazdálkodásban semmi halzon nintsen, meg-jegyezhetjük ezen Dánus ujjfág czikkely alatt, hogy a' mult 1799 dik esztendőben is ötven ezer darab Dánus lovat vittek ki az idegenek Daniából. Mitsoda jövedelem háromolhatott tsak ebből erre a' kitsiny országra, meg ítélheti, a' ki tudja, hogy mitsoda árronn járnak a' *Holsteini* nagy lovak, a' melye-

ket nállunk közönségesen Német lovaknak szoktak nevezni.

Elegyes Levelek

A' *Ménus* körül táborozó Frantzia ármadiának vezérje, General *Augereau*, illetén foglaltatú levelet küldött *Augustus 17-ik napján* a' Frankfurti Magisztratusnak:

„Ugy hallom, hogy a' Frantzia ármadiának elenlétele miatt, nyughatatlankodtatni kezdik némellyek a' kereskedőket. Mondja meg Kegyelmetek ö nékiek, hogy a' jó rendtartás, és a' mások javai illendő tekintetben fogadják, és az alattam levő katonafág közzül fenki se fogja a' közönséges tsendességet meg háborítani. Embertégemre fodadom Kegyelmeteknek, hogy minden kereskedő bátorfággal, és tsendes lelki ismérettel folytathatja a' maga köteleffégét.

A' *Frankfurti* Magisztratus így felelt *Augereau* Generalisnak: — „

„Az az irás, melyet a' fő vezér Ur olyan czéllal küldött hozzánk, hogy az által azt a' félelmet, a' melyet a' Frantzia seregeknek nállunk való létele a' kereskedőkben felgerjeszteni kezdett volt, el oizlassa, egy ujj ellene mondhatatlan bizonyfága annak a' gondoskodásnak, a' melyel a' fő vezér Ur, a' kereskedés béli szabadságnak fenn tartására törekedik. Mi telyességgel nem kételkedünk, hogy az idegen publicum, mihelyest az Ur' kinyilatkoztatását, a' melyet mi közönségesé tenni bátorkodunk ólvalándja, a' maga gyanakodásonn fundált félelmét, bizakodással fogja fel tserélni, és mi kérjük is a' fő vezér Urat, hogy ezen kinyilatkoztatásáért az ide való polgárságnak háládatos közönetét fogadja el. Mi pedig szerentsénknek tartjuk méjjséges tisztelettel lenni, &c.“

Valami két vagy három hónapok előtt említettük, hogy egy igen jeles formájú *Chinai* ifju, Anglia felé utazván valami *Anglus* hajósokkal, a' Frantziák' kezére akadt, 's *Párisba* hozattatván, a' Némák' Institutuma' Directorának Professor *Sicardnak* gondviselése alá adattatott légyen, hogy ezt is, mint egy némát úgy traktálván, vigye leg alább annyira, hogy avagy tsak jelek által lehessen ki-tanúlni tőle, hogy mi járásban, mi tzéllal, és szándékkal legyen. Mennyire lehetett légyen *Sicard* ezen igyekezetében, még eddig sohol nem olvashattuk. A' leg ujjabb *Párisi* levelek is tsak annyit írnak felőle, hogy a' *Chinai* ifjusa ifju, igen híressé vált *Párisban*; már a' Belső Ministerhez is invitáltatott, a' kinek testvér hugától egy szép gyemántot kapott a' fő Consúl' képével együtt ajándékba. Igen örvendett az ifju kivált a' fő Consúl' képének, olyan formálog jelentvén ki ahoz való indulatját, mint a' melyet a' Frantzia országban tapasztalt szivesség' örökös emlékezetéül fogna magához venni, és magánál meg tartani.

Az ez előtt mintegy fél esztendővel az *Aveyroni* erdőn találtatott, és *Párisba* hozatott, mintegy 12 esztendős vad gyermekről, azt írják az ujjabb *Párisi* levelek, hogy minden igyekezete által sem vihette Professor *Sicard* még eddig semmire. Tsak azt sem lehetett rolla még eddig ki-tanulni, hogy lüket-néma e' vagy nem: ha a' fülibe kiáltanak sem vesznek telyességgel semmi a' félet rolla észre, hogy hallara; ha diót ropogatnak ellenben a' háta megett is, mingyár észre veszi, a' mely a' krumplival (Kartofflival) együtt a' leg kedvesebb eledete; az ajtó-nyilást is, ha nem arra felé vagyon a' szemmel fordulva, azonnal észre veszi, és futni készül. A' husz ételtől úgy irtózik, hogy tsak egy tsirke-szárnyak meg

ételére sem vehették még eddig reá; a' fekete kenyert meg elfzi, hanem a' fejértől igen irtózik, és el taszítja magától (nem zsigány familiából való). Mikor Páris felé hozták, *Moulin* városában meg himlőzött, hanem jó féle lévén a' himlő, nem tett semmi kárt benne. Meg érkezvén Parisba Professor *Sicardhoz*, leg kisebb tartózkodás nélkül le feküdt a' ház-földire, és ki-alulta magát. Fel-serkenésekör fejeér kenyérrrel kináthák, a' melyet vad módra el taszítván, ujra le feküdt, olyan forma jeleket láttatván adni, hogy erőssen a'hatnék. Eleinten olyan rendelést tettek rolla, hogy néhány napokig ne botsássanak semmi ujjságon kapó nezőket hozzá, hadd alhassa és nyugodhassa ki az úti fárodtságból egész tsendeléggel magát.

Az ugy nevezett *Szabad Emberek' Journálja* Párisban kemény letzkét adott ezen napokban a' hízelkedőknek. Státus Tanátsos *Köderer* azt írta az Első Consulról a' maga egyik Journáljában, hogy: *Bonaparte* olyan méjj bé látással és elmésséggel viseli magát a' tanátskozásokban, hogy mostan mind az igazságnak el-vezni, mind tévelygésnek bé tsuizni, lehetetlen. — Mingvár a' következő nap' ilyen kérdést tett fel a' *Szabad-Emberek' Journálja*: Melyik nagyobb ellensége az Orizáglószéknek — a' hadakozás e'? nem — a' hazafiak közt való czivakodás e'? nem — a' pestis és éhség e'? nem — a' hízelkedés e'? Igen. — *Nero* és *Titus*, *Tiberius* és *Marcus Aurelius*, egy forma dítséretet érdemeltek a' hízelkedektől, és a' mások' érdemeinn élödöktől.

Bavariáért mellett erőssen közbe vetette magát a' *Berlini* Udvar a' Frantzia Országglószéknel, a' mely szerént reméllik, hogy a' mint a' hadi adó, mely előbb *Bavariára* vettetett volt, meg-könnyebbit-

tetett, úgy még egyéb tekintetben is könnyített-nifognak a' rajta fekvő hadi terhek.

Hámburgból Aug. 15. dikénn: — Egy Anglus hadi hajó, Aug. 10. dikénn innét az *Albis'* vize torkából el-vitt egy *Dánus* és két *Swéd* kereskedő hajókat Angliába. Az Anglus és Dánus Országok között támadott egyenetlenség fontosodni kezdett. A' *Dánus* és *Swéd* hajók ki nem mennek innét az *Albis'* torkából egy felé is evezni.

Londonból Aug. 12. dikénn: — Egy feleszámú hadi hajókból és valami 15 ezer ki-szálló fegyveresekből álló hajós sereg, az Anglus partoknak két vagy három pontjairól el-evezett ezen hónapnak 9, 10, és 11. dik napjainn valamely titkos expedízióra; de hova? ezt telyelsséggel nem tudják. Csak ernyit vettek észre még eddig, hogy az evezők, Napkeletnek vették útjokat. — Azok a' magok Helytartóikhoz hív Hollándus fegyveresek is, a' kik eddig *Wight* szigetjénn táboroztak, ugyan ezen expedízióra eveztenek-el. Talán (igy izollanak az Aug. 12. dikének eslvéjénn kijött *Londoni* levelek) ez az expedízió is a' Lord *Withworth'* Koppenhágai alkudozásainak fontosításokra czéloz. Lord *Withworth'* elibe olyan útasítások vagynak adattatva, a' melyek tsak egyedül ő reá bizattattak. Gondolják azonközben, hogy az Angliai Országglószék el-tökélletsséggel védelmezni fogja azt a' just, hogy a' neutrális hajókat, ha szintén hadi hajónak védelme alatt eveznek is, meg-visitáltathassa; egyfersmind elégtételt is kíván a' *Dánus Fregát'* Kapitánnya ellen, a' ki az Anglus hajókra tüzet adatott.

„Gen. *Pishegru* Londonba érkezett — a' 18. ik *Lajos Király'* testvérjénél, a' volt *Artesiai* Grofnál

ebédelt — a' Frantzia Királyi General-Lieutenántirángot fel-vállolta, és már most ezen ranggal fog közönlégesen is meg-jelenni.

A' *Hollándusok* nagy figyelmetességgel várják, a' mióta értes-ekre esett a' feljebb említődött szamos Anglus hadi és szállító hajóknak ki-evezése, az ezektől való meg-látogatást. Hirt tétettek a' Parisi Országglózfészénél is, hogy ők az ellenséges vendégeknek uj-jantoni *visitájokat* minden oránn várják: melyre nézve fejedelemre vagy onszükségek, hogy a' vendégeket érdemek szerint fogadhassák. — Gen. *Daendels*, Északi Hollándiába rendeltetett és *Alkmaarban* van a' hadiszállás. A' *Bergobzoom* tájjánu fekvő fegyveres sereg, *Rotterdam*, *Leida*, és *Hága* felé kezdetek venni útjokat, és *Bergobzoomhoz* uj-j Frantzia sereg, érkeznek helyekbe. *Seclandiában* is minden készületekkel vigyáz Gen. *Desjardine*. Akár *Seclandiában* is gondolnák célozni az Anglusok' uj-j és *Seclandiában* expedíziója: de, hogy a' *Hollándusok* tartanak tőle, minden készületeikből látszik.

Azon fegyvertár beli szerzőmök között, a' melyeket Gen. *Moreau* a' Müncheneri fegyvertárhazból el-hordatott, voltak egyebek között, 2 kis ezüst ágyuk, ezüst dobok, ezüst álló-képek, arannyal szkosiumozott (fikkerezett) Török zászlók, és egyéb e' féle idegenektől nyert győzedelmi emlékezetre szolgált portékák.

Gen. *Moreau* el-útazott a' tábortól Frantzia országba; Aug. 17-dikénn *Carlsruh* várossánn ment keresztül; 19-dikben estve *Strasburgba* érkezett; éjjél tájján a' *Bonaparte* Adjutánsa *Düroc* is meg-érkezett a' *B. Kray*' hadi szállásáról hasonló képpen *Strasburgba*; 20-dikban minden ott lévő

Frantzia Generálisok meg-jelentek *Moreau* ö vezérjéknél. Sokak, a' kik *Düroctól* a' békelességnek állapotjáról tudakozódtanak, azt a' felelet vették: hogy, nem soká békelességünk fog lenni.

Carlsruh, 20. Aug. — „Gen. *Moreau* 17-dik-ben reggel az itt lé-ő posta háznál meg-állapodott. Az Örökös Princz el hozatta onvét a' Káptalanba Udvari hintóban. Maga a' Landgróf éppen ekkor Rastadt tájján egy meg gyűladott erdőnek oltatásában foglalatoskodott. Meg értvén *Moreau* vezérnek a' *Carlsruhi* Kastélyban való lé-ét, a' *Favorite* epületbe jött, a' káptalan magabiztos békét, a' 4 óráig voltanak együtt; és az után tovább folytatta *Moreau* az útját *Strasburg* fele; a' hová a' Hadi Minister *Carnot*, és több más Frantzia fő Generálisok, egy nagy *conferentzia* taltas végett gyülekeznek özfze.

Augsburghól, 4. Aug. — „Ma réggel valami Frantziák, a' kik itt a' Státus-tömletzben fogva voltak, három szekerekenn, vasra-verettelve, és belső katonaságtól kíséretve, Frantzia ország felé útnak indítottak. Ezek rész szerént a' *Subordinatio* ellen hibázott katonák, rész szerént pedig olyan hadi Commissáriusok voltak, a' kik a' magok számokra a' meg-hodóltatott tartományokban adót tsikortanak fel. Közönség-sen szolván, a' katonai fenyték a' Frantzia seregeknél mostan, jó és kemény. — Ugy foly a' hir, hogy a' *Moreau* Generálflábjának vezére *Desolles* is minden oránn útnak fogna innét *Strasburg* felé indulni.

Páris. — Itt Aug. 18-dikánn, a' Győzedelm' (*St. Sulpice*) templomában, az Öregség' in-nepe fog celebráltatni. — Gen. *Lecourbe* útna-vagyon *Páris* felé (Mire valók legyenek a' *Mo-*

realé táboránál lévő leg főbb Generalisoknak ezen haza felé való el-útazásaik, a' jövendő napok fogják ki-nyilatkoztatni). — Az a' nevezetes Frantzia tudós *Heretier*, a' Nemzeti Institutum' tagja, az ajtaja előtt, mikor egyik este haza ment volna, gyilkoson meg-ölettetett. A' gyilkos még nem tudódott ki. — A' Párisiak nevezetes ujjlágnak tarják lenni, azt, hogy Gen. *Brune*, a' ki eddig a' *Dijoni* második *reserva* armadiát organizálta, az *Olofz* tábor' fő vezérévé neveztetett légyen. Mi lett *Maffenából*, még nem írják. *Brune* már meg-indult *Olofz* Ország felé.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' *Lyoni* kereskedők, pártját kezdték fogni *Frankfurt* várossának az első Consul előtt, azt mondván, hogy az ő kereskedésnek nagy öszfze köttetődése vagyon ezen városnak országos vásárjaival. Azt kívánják a' *Lyoniak*, hogy a' *Fránkfurttiakra* vettetett hadi adónak egy része engedtsék el.

Helvetziában úgy ki szározottta az ideji nagy és hozzfzas hévség a' mezőket és érdöket, hogy a' szegény lakosok fok helyeken a' havasokról is le halytani kényszeritettek márhaikat, és az istálókban taplálgatják.

* *

Hová tovább gyakoroltatik a' Himlő bé-öltásnak mellersége, annal több hasznait tapasztallya 's annál inkább meg gyöződik annak szükségés völtáról, az ártalmas bal vélekedésektől üres elméjü ember. De nemtsak a' köz rendü és tanulatlan, hanem még a' jobb nevelésü, és tudósabb szülék közt is számtalanok találtatnak olyanok, a' kik készebbek magzatjaikat a' természetes himlő által vagy testekben meg otsmányit-

tal, vagy annak mérge által a' sirbe temettet-
ni engedni, mint sem a' himlő bé oltás jótéte-
mekorével élni.

Kivált ebben az esztendőben igen veszedel-
mesnek tapasztaltatott itt Bécsben a' természetes
himlőnek a' merge, ugy annyira, hogy tiz him-
lős gyermek közül, allig maradt három életben,
a' többi, vagy a' himlőnek valamely Stadiumá-
ban, vagy a' himlő után következett nyavalyák-
ban, mind meg fosztatott életétől, és már ezerekre
megyen a' természetes himlőben meg holt apró
gyermekeknek a' száma. Ellenben azok között
a' gyermekek között, akik a' himlő oltást
kaptak, igen kevés holt meg, azok is nem a' bé
oltott himlő, hanem vagy a' velek való helyte-
len bánás miatt, vagy olyanok, a' kiknek, vala-
mely más nyavalyájok is vólt, a' melly környül
állásra szemesen kell a' himlő oltó Orvosnak vi-
gyázni.

Cs. Kir. udvari fő orvos, és az ide való kö-
zönfeges beteg Háznak Directora, 's a' Practi-
ca Medicinának igen nagy tudományú 's tapasz-
talású Professora, *Franck* Consiliárius Ur, öt esz-
tendőtől fogva, minden nyáron *Majus* és *Juni-
us* hónapokban 30, 40, 50, 's több és keve-
sebb gyermekekbe oltatta bé a' himlőt, és még
eddig egyetlen egy sem holt meg a' kéze alatt,
még azok között sem, a' kikre esztendővel en-
nekelötte, történetből a' petéts is reájok ragadt.
— Az e' most folyó esztendőben a' himlő bé ol-
tas végett keze alá adatott leány és férjfi gyer-
mekek között kettő olyan is találtatott, a' kikbe
noha azon himlő matéria oltatott be, a' melly
a' többibe; még is mindazáltal sem meg nem
hímlöztek, sem semmi febrilis változást nem ér-

zettek testeikben, 's azon módon mentek ki a' himlősök szalajából, a' mint abba bé mentek. A' honnan ki tetszik, hogy tsak azokra ragad el a' himlő, a' kiknek testeikben annak bé fogadá-
fára a' prædisponens materia meg vagyon.

(A' többit mászsórá.)

Hiradás.

Minekutánna a' Méltóságos Urasság a' Szan-
daji, és Derzsi Pufzták' ki árendálása iránt Ka-
merális Szólnok városával már megegyezett; ár-
ra való nézve már mint el végezett dolog, úgy
Buda-Cluj Central University Library Cluj.
Pétervásáron 10-dik Augulusban 1800.

Másodszori Jelentés.

Tek. Nem. Békés Vármegyében fekvő Szar-
vas nevezetű Mező Városnak orizágos vásár nap-
jai, O Csász. és Kir. Felségének e' mott folyó
hólnapnak 25-ikén költ Kegyelmes Resolútiója
mellett, némelly részben akként változtattak meg.
Az első vásár ugyan, mint ennekelötte, úgy en-
nekutánna is Böjtelő Havának 24-ikén, az az, Sz.
Mátyás napján; a' második melly eddig Kis Alf-
szony Havában, Sz. Bertalan napján tartatott,
ennekutánna Sz. Iván Havában, Keresztelő Sz.
János napján, a' harmadik pedig, a' melly ed-
dig Karátsony Havában, Sz. Arnold napján es-
ni szokott, ezután, ezen hólnapnak 21-ikén, az az
Sz. Tamás napján fognak tartattatni. Mellyet
azért kívántunk a' Publicumnak tudtára adni,
hogy azok a' kik, a' fent nevezett Mező városban es-
ni szokott vásárookra ennekelötte jární szoktak
szidhassák magokat mihez tartani.

P. D.